

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 20.12.2011
COM(2011) 933 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Pobuda Priložnosti za mlade

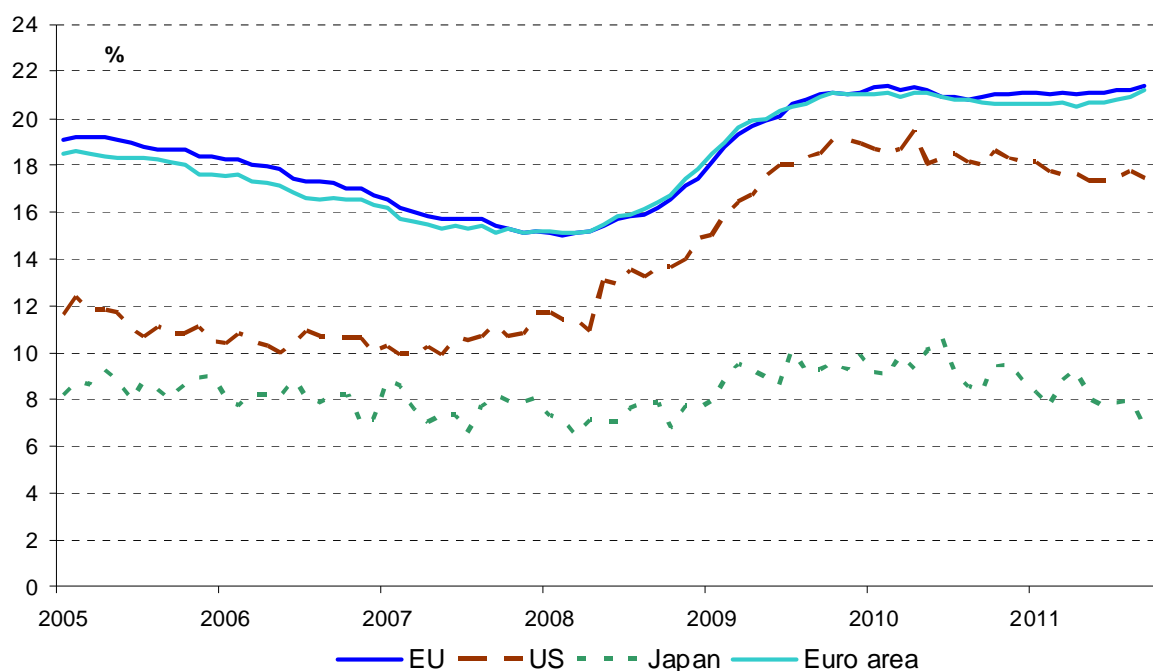
SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Pobuda Priložnosti za mlade

1. NEVARNOST IZGUBLJENE GENERACIJE?

Več kot pet milijonov mladih v Evropski uniji je danes brezposelnih. Med letoma 2008 in 2010 se je to število povečalo za en milijon.

Slika 1: Razvoj stopenj brezposelnosti mladih (15–24 let) od leta 2005

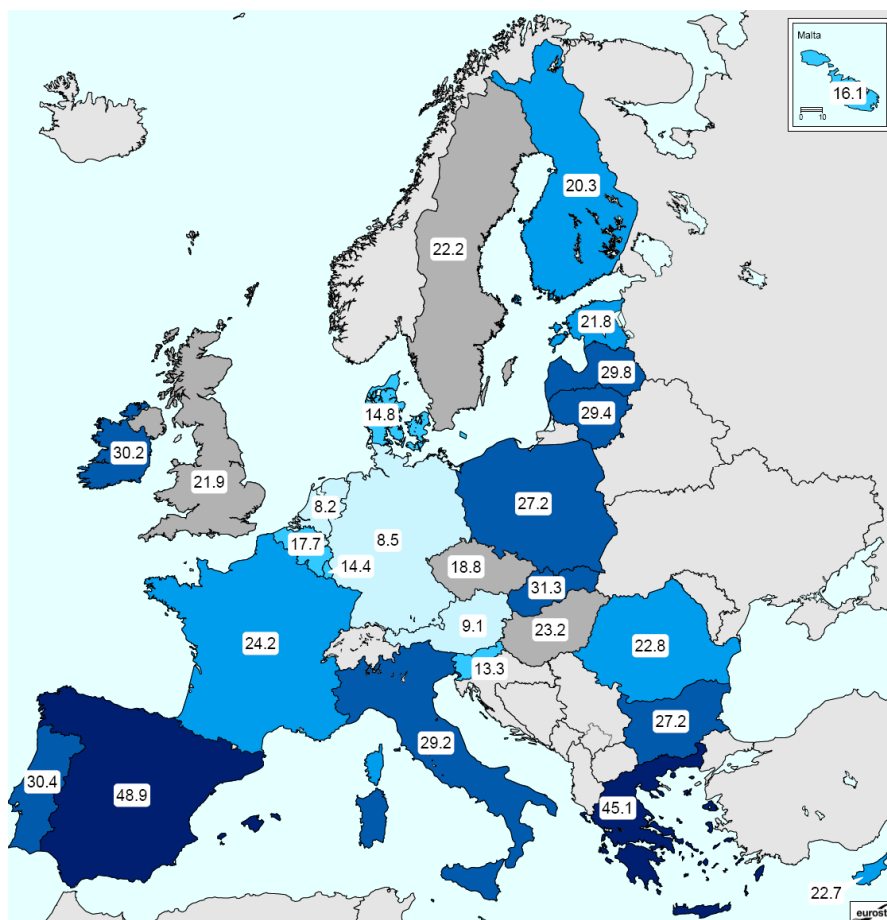

Vir: mesečni podatki Eurostata o brezposelnosti; podatki so sezonsko prilagojeni, razen za Japonsko.

To pomeni, da vsak peti mladi na trgu dela ne more najti zaposlitve. **Stopnja brezposelnosti mladih** (več kot 20 %) je dvakrat višja od stopnje brezposelnosti celotnega delovnega prebivalstva in skoraj trikrat višja od stopnje brezposelnosti odraslega aktivnega prebivalstva. V nekaterih državah stopnje dosežajo 40 %. Razmere v isti državi se lahko znatno razlikujejo med regijami. Poleg tega so nekatere skupine mladih (vključno z ženskami, mladimi invalidi, mladimi iz migrantskih okolij) še posebno izpostavljene tveganju brezposelnosti, dolgotrajne brezposelnosti, osipa ali neaktivnosti¹.

¹ Na primer, povprečna stopnja brezposelnosti mladih migrantov v EU presega 30 %.

Slika 2: Stopnje brezposelnosti mladih (15–24 let) (oktober 2011)

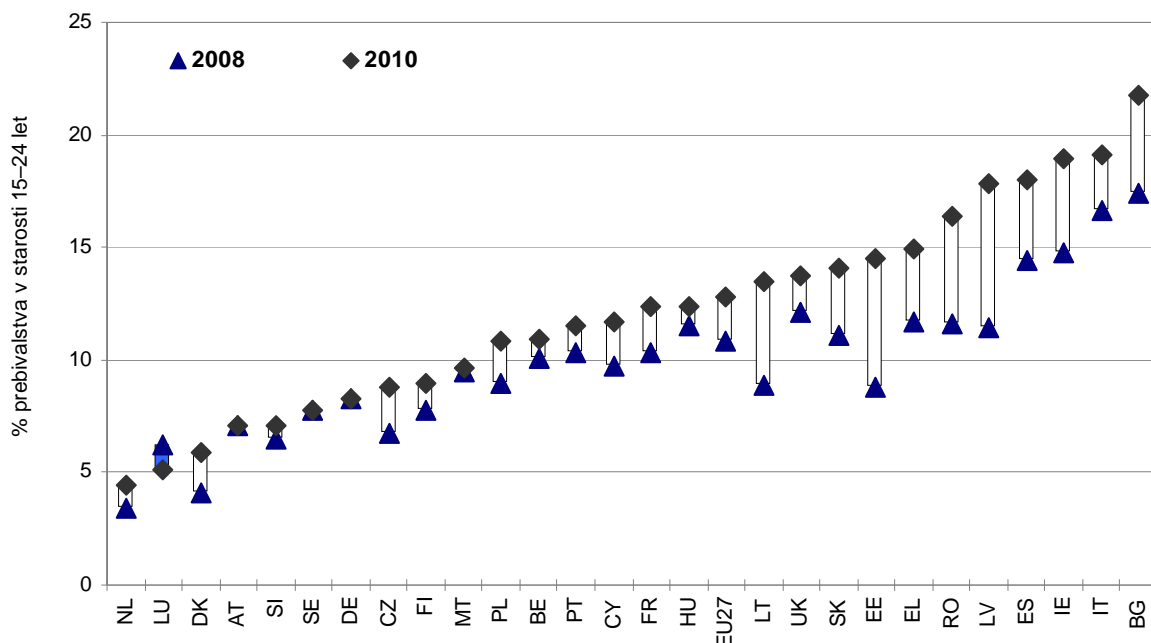

Vir: Eurostat, mesečni podatki Eurostata o brezposelnosti; podatki so sezonsko prilagojeni.

Ob rastočih stopnjah brezposelnosti mladi vse težje najdejo zaposlitev in mnogi se morda odločajo o podaljšanju študija ali povratku k njemu. To lahko pomeni naložbo v prihodnost, če mladi pri tem pridobivajo prave spretnosti. Vendar podatki kažejo, da obstaja veliko mladih, ki niti ne delajo niti ne študirajo.

Skupaj 7,5 milijona ljudi v starostni skupini 15–24 let ni niti zaposlenih niti se ne izobražuje ali usposablja. Ta delež se je z 10,8 % leta 2008 dvignil na 12,8 % leta 2010 za EU kot celoto. V Bolgariji, Estoniji, Grčiji, na Irskem, v Italiji, Latviji, Romuniji, Slovaški in Španiji več kot 14 % mladih ne študira (več) in (še) ne dela.

Slika 3: Delež mladih, ki niso zaposleni in se niti ne izobražujejo niti usposabljaajo, kot odstotek v starostni skupini 15–24 let leta 2008 in leta 2010

Vir: Eurostat, anketa o delovni sili EU².

To pomeni, da so se ti mladi prenehali formalno izobraževati ter so bodisi brezposelni in iščejo službo bodisi niso na trgu dela, so na primer pasivni iskalci zaposlitve, brez volje za vstop na trg dela ali pa se mu namenoma izogibajo in morda opravljajo družinske ali zasebne dejavnosti.

Zaradi dolgotrajnih učinkov krize so se za mnoge že tako težavne razmere dodatno izostrile. **Dolgotrajna brezposelnost mladih** narašča: v povprečju je bilo 28 % brezposelnih mladih pod 25 let brezposelnih več kot 12 mesecev. Poleg tega vse več mladih zaposlitve ne išče aktivno. Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) ocenjuje, da so leta 2008 stroški dolgotrajne brezposelnosti ali neaktivnosti med mladimi v 21 državah članicah, katerih podatki so na voljo, za družbo znašali vsaj 2 milijardi EUR na teden, kar ustreza 1,1 % BDP skupaj³. S ponovno vključitvijo na trg dela zgolj 10 % teh ljudi bi na leto prihranili več kot 10 milijard EUR.

² Podatki za Malto in Švedsko so začasni, podatki za Luksemburg pa so zaradi majhnega vzorca premalo zanesljivi.

³ Eurofound (2011), *The social impact of the crisis*. Ocenjeni stroški zajemajo izpad dohodkov in javnofinančne stroške zaradi obsežnih socialnih transferjev; pomenijo spodnjo mejo, saj ne vključujejo dodatnih stroškov, kot so neplačani davki pri izpadu dohodkov, stroški za zdravje in kazensko pravosodje. Države, katerih statistični podatki niso bili na voljo, so Danska, Grčija, Finska, Francija,

Hkrati je padec števila stalnih zaposlitev med krizo neenakomerno prizadel mlade zaposlene: največ jih je med zaposlenimi s pogodbami za določen čas. Čeprav so pogodbe za določen čas lahko vmesna faza na poti do stabilnejših oblik zaposlitve, je v državah, kjer je delež začasnih pogodb višji, tudi prehod z začasnih na stalne pogodbe težji. To lahko povzroči **segmentirane trge dela**, pri čemer so mladi ujeti na spodnjem koncu trga dela, deležni manj usposabljanja na delovnem mestu, prejemajo nižje plače in imajo slabše možnosti za dolgotrajno zaposlitev in razvoj poklicne poti⁴. Težave na trgu dela poleg tega negativno vplivajo na mlade v starosti 25–29 let, ki imajo visokošolsko izobrazbo, saj težje najdejo zaposlitev, ki bi ustrezala njihovim kvalifikacijam.

V letih 2010 in 2011 so visoke stopnje brezposelnosti spremljale vse večje težave pri zaposlovanju na prosta delovna mesta⁵. Taka gibanja nakazujejo na vse večja **neskladja na trgu dela** zaradi neustreznih spretnosti, omejene geografske mobilnosti in neprimernih plačnih pogojev v sektorjih in regijah v EU. Ocenjuje se, da se bo zaradi upokojevanja delavcev do leta 2020 odprlo 73 milijonov delovnih mest. Na ta mesta bo treba zaposliti ustrezno usposobljeno novo delovno silo, kar bo pomenilo tudi nove možnosti za mlade.

Vendar danes v starostni skupini, ki se že krči, velik delež mlade generacije nima pravih spretnosti za vstop na trg delovne sile in uspeh na njem na trajnosten način⁶. Delež **osipnikov**⁷ še vedno presega 14 %, kar pomeni vsakega šestega mladega. To je precej nad 10-odstotnim ciljem iz strategije Evropa 2020. OECD ocenjuje, da je približno 30 do 40 % osipnikov izpostavljenih tveganju stalnih težav pri dostopanju do stabilne zaposlitve⁸, kar lahko sčasoma povzroči socialno izključenost.

Za rešitev teh izzivov mora Evropa vlagati v mlade ljudi ter predlagati takojšnje in učinkovite ukrepe za preprečevanje visokih stopenj brezposelnosti mladih. Ukrepi za pospeševanje rasti so sicer potrebni za ustvarjanje novih delovnih mest, vendar sami ne zadostujejo za rešitev vprašanja brezposelnosti mladih. Komisija se je zato odločila predlagati **pobudo Priložnosti za mlade** (glej okvir v oddelku 4), osredotočeno zlasti na mlade, ki niso zaposleni in se niti ne izobražujejo niti usposabljujejo, za združitev konkretnih ukrepov držav članic in EU s prednostnimi nalogami iz strategije Evropa 2020, sklepov Sveta o zaposlovanju mladih iz junija 2011⁹ in Priporočil Sveta o politikah za zmanjševanje osipa¹⁰. Pobuda temelji na močnem partnerstvu med državami članicami in Komisijo ter spodbuja usklajeno ukrepanje med organi držav članic, podjetji, socialnimi partnerji in EU.

Malta in Švedska. Referenčna populacija so brezposelni ali neaktivni (ki se ne izobražujejo) več kot šest mesecev v starosti od 16 do 29 let.

⁴ Glej poročilo Komisije o zaposlovanju v Evropi za leto 2010 in trimesečni pregled razmer na področju zaposlovanja in socialnih zadev v EU iz septembra 2011.

⁵ Glej osnutek Komisije za skupno poročilo o zaposlovanju 2011/12, COM(2011) 815 PRILOGA III, 23.11.2011, str. 6f.

⁶ Glej osnutek Komisije za skupno poročilo o izobraževanju in usposabljanju 2020, COM (2011) 902, 20.12.2011.

⁷ Osipniki so mladi, ki opustijo izobraževanje ali usposabljanje z doseženo zgolj nižjo sekundarno izobrazbo ali manj in ki se ne izobražujejo ali usposabljujejo več.

⁸ Scarpetta S., A. Sonnet in T. Manfredi (2010), *Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?*, OECD Social, Employment and Migration Papers, št. 106.

⁹ Sklepi Sveta 11838/11 z dne 20. junija 2011 o spodbujanju zaposlovanja mladih.

¹⁰ UL C 191(2011).

2. PRIMARNA VLOGA DRŽAV ČLANIC

Države članice se sicer razlikujejo glede **razsežnosti izzivov in osnovnih vzrokov brezposelnosti mladih**, vendar za večino veljajo naslednji pojavi:

- osipništvo brez pridobljenih kvalifikacij,
- pomanjkanje ustreznih spretnosti in delovnih izkušenj,
- negotova zaposlitev, ki ji sledijo krajša obdobja brezposelnosti,
- omejene možnosti usposabljanja,
- nezadostni/neustrezni programi aktivne politike trga dela.

Položaj v več državah je še posebno težaven, medtem ko so nekatere druge uspešnejše. V večini držav članic (18 od 27) stopnja brezposelnosti mladih presega 20 % (podatki Eurostata iz oktobra 2011). Stopnja brezposelnosti je v šestih državah članicah med 10 in 20 %, v 13 državah članicah med 20 in 30 % ter v petih državah članicah nad 30 % (Grčija, Španija, Irska, Portugalska, Slovaška). V samo treh državah članicah je stopnja brezposelnosti mladih pod 10 % (Avstrija, Nemčija, Nizozemska).

Za reševanje vprašanja brezposelnosti mladih so primarno odgovorne države članice, tudi na regionalni in lokalni ravni. Nacionalni organi financirajo izobraževalne in socialne programe ter zagotavljajo vzode politike in proračunska sredstva, s katerimi podpirajo programe zaposlovanja mladih. Ključno vlogo imajo tudi socialni partnerji na nacionalni ali sektorski ravni, zlasti na področjih, kot so vajeništvo, usposabljanje in delovne prakse.

Raven EU lahko ima podporno vlogo in državam članicam pomaga izboljšati položaj mladih z vidika zaposlitve in izobrazbe na dva načina:

- **s pregledom nacionalnih politik in njihove uspešnosti**, osvetlitvijo prednostnih nalog z vidika EU in predstavijo smernic za ukrepanje na podlagi dobrih praks: to se doseže s pomočjo medsebojnega preverjanja in usklajevanja gospodarskih, zaposlitvenih, izobraževalnih in socialnih politik v okviru strategije Evropa 2020 na letni osnovi prek evropskega semestra gospodarskega upravljanja;
- **z zagotavljanjem finančne podpore za nacionalne in čezmejne ukrepe** v skladu z dogovorjenimi prednostnimi nalogami: to se doseže z različnimi programi, zlasti z Evropskim socialnim skladom in drugimi programi EU, kot so program vseživljenjskega učenja, Mladi v akciji in PROGRESS, zadnji še posebej s podpiranjem novih pristopov politike prek socialnega eksperimentiranja. Drugi skladi EU, kot so Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Evropski sklad za ribištvo ali Evropski sklad za vključevanje državljanov tretjih držav, prav tako podpirajo ukrepe za zmanjševanje brezposelnosti mladih.

Po prvem evropskem semestru gospodarskega upravljanja leta 2011 Komisija v letnem pregledu rasti za leto 2012 opozarja na prva znamenja, da se države članice ne odzivajo dovolj učinkovito na priporočila. Komisija glede na resnost zgoraj predstavljenih okoliščin

meni, da morajo države članice, posebej tiste z najvišjimi stopnjami brezposelnosti mladih, ne da bi čakale na priporočila za posamezno državo za leto 2012, sprejeti odločne ukrepe na naslednjih štirih glavnih področjih:

– *Zmanjšanje osipa*

Prvi korak pri omogočanju boljše prihodnosti za mlade je, da se jim zagotovi pridobitev ustreznih spretnosti med izobraževanjem ter prepreči osip iz šole ali programov vajeništva¹¹. Svet je junija 2011 sprejel priporočilo o zmanjševanju osipa. To je ključno orodje za doseganje cilja iz strategije Evropa 2020, da se osip s 14 % zmanjša na manj kot 10 %. Rešitev je kombinacija politike ukrepov preprečevanja, posredovanja in nadomestil. Za omejitev števila osipnikov med brezposelnimi osebami je nujno zagotoviti, da se osipniki ponovno vključijo v usposabljanje.

– *Razvoj spretnosti, potrebnih na trgu dela*

Razvoj spretnosti bi moral biti stalna značilnost razvoja poklicnih poti mladih. Države članice morajo zagotoviti, da mladi v sistemih izobraževanja in usposabljanja pridobijo ustrezne spretnosti na učinkovit način. V sedanjem okviru močnih pritiskov na javne proračune Komisija države članice spodbuja, da dajo prednost učinkovitosti izdatkov za izobraževanje in poklicno usposabljanje¹² ter se hkrati približujejo cilju 40 % ljudi v starostni skupini 30–34 let z doseženo terciarno ali enakovredno izobrazbo¹³.

V vodilni pobudi iz strategije Evropa 2020 „Program za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta“ je bil predstavljen predlog za razvoj skupnega vmesnika, in sicer klasifikacije evropskih spretnosti, kompetenc in poklicev, ki bi še bolj zbližal področja zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja. To je zlasti pomembno v sektorjih, ki se spopadajo s pomanjkanjem delovne sile in ki imajo potencial za ustvarjanje dodatnih delovnih mest, kot je zdravstveni sektor. Komisija prav tako poziva k reformi za zagotovitev priznavanja poklicnih kvalifikacij¹⁴ in predlaga razvoj evropskega potnega lista spretnosti, ki bo državljanom pomagal evidentirati njihove spretnosti na pregleden in primerljiv način.

Pomanjkljivo znanje tujih jezikov lahko ovira mobilnost mladih na evropskem trgu dela. Potrebna so dodatna prizadevanja za zagotovitev, da mladi dosežejo ustrezno raven spretnosti IKT, kar se spodbuja na primer z ukrepi v okviru vodilne pobude iz strategije Evropa 2020 „Digitalna agenda“. Mladi z večjo podjetniško naravnanoostjo in boljšimi podjetniškimi spretnostmi bodo imeli več možnosti za zaposlitev in ustanovitev uspešnih podjetij. V tem okviru namerava Komisija del proračunskih sredstev za raziskave na področju IKT za leto 2013 nameniti za podporo mladim inovatorjem in podjetnikom.

– *Podpora prvim delovnim izkušnjam in usposabljanju na delovnem mestu*

Razvoj spretnosti mora spremljati močna usmerjenost k zaposlitvi za pridobitev delovnih izkušenj. Vajeništvo, delovna praksa v podjetjih in pripravništvo so posebno pomembni, saj mladim zagotavljajo ustrezne spretnosti in delovne izkušnje, če izpolnjujejo zahtevane

¹¹ V nekaterih državah stopnje osipa dosegajo 20–30 %.

¹² Sporočilo Komisije „Letni pregled rasti za leto 2012“, COM(2011) 815, 23.11.2011.

¹³ Glej osnutek za skupno poročilo o izobraževanju in usposabljanju 2020, COM (2011) 902, 20.12.2011.

¹⁴ Komisija je v skladu s svojo zavezo iz Akta za enotni trg predstavila predlog revizije predpisov EU o priznavanju poklicnih kvalifikacij (COM (2011) 883 konč., 20.12.2011).

kakovostne standarde. Socialni partnerji lahko pomagajo razvijati programe, ki bodo svet dela približali še večjemu številu mladih, tudi v primeru kratkoročnih delovnih izkušenj. Z aktivnimi politikami trga dela in boljšimi storitvami zavodov za zaposlovanje je treba mladim pomagati, da najdejo taka delovna mesta. Z usmerjenimi podpornimi programi je treba prispevati k nadgradnji spretnosti in iskanju zaposlitve, vključno v drugih regijah in po možnosti v drugih državah članicah.

– *Dostop do trga dela najti (prvo) zaposlitev*

Mladim je sicer treba zagotoviti ustrezne spretnosti in delovne izkušnje, vendar to samo po sebi ni dovolj. Treba jim je olajšati dostop do trga dela. Zlasti pomembno je, da v skladu z obstoječimi priporočili države članice ob posvetovanju s socialnimi partnerji uvedejo reforme zakonodaje o varstvu zaposlitve, kjer je to potrebno, ter tako zmanjšajo prekomerno togost stalnih pogodb o zaposlitvi in zagotovijo varstvo in lažji dostop do trga dela za tiste, ki so z njega izključeni¹⁵. Države članice morajo biti pozorne na morebitne učinke prekomernih stroškov dela, ki ne spadajo v plačo, na povpraševanje po delovnem vložku tistih, ki vstopajo na trg dela.

Poleg tega je bistveno uresničiti reforme trga dela, ki lahko prispevajo k večji odprtosti trgov dela za mlade iskance zaposlitve in podjetnike, tako da se odpravijo neupravičene omejitve za podjetja in strokovne storitve, pravnike, računovodsko in tehnično pomoč ter zdravstveni in socialni sektor, in spodbuja samozaposlovanje, vključno z učinkovito podporo mladim pri razvoju podjetij.

3. VLOGA EU V POBUDI PRILOŽNOSTI ZA MLADE

V okviru pobude Priložnosti za mlade je predlagano, da države članice in EU združijo svoja prizadevanja na podlagi dveh zgoraj opisanih sklopov ukrepanja EU. Poleg okrepitve pregleda nacionalnih politik in njihove uspešnosti kot dela strategije Evropa 2020 je treba pospešiti prizadevanja za celovito uporabo finančne pomoči in instrumentov EU.

3.1. Večja uporaba sredstev Evropskega socialnega sklada za ukrepe za zaposlovanje mladih

Nacionalna prizadevanja je treba dopolniti s čim boljšo uporabo finančne pomoči EU, ki je na voljo v okviru strukturnih skladov ali številnih drugih ukrepov, ki jih bo začela Komisija.

V sedanjem obdobju izvajanja strukturnih skladov (2007–2013) so države članice nameravale dodeliti dve tretjini razpoložljivih sredstev iz Evropskega socialnega sklada za ukrepe na področju izobraževanja in zaposlovanja. Znatno del teh sredstev bo namenjen mladim. Vključno z nacionalnimi prispevki to pomeni skupaj 79 milijard EUR. Poleg tega je v okviru ESRR 7,2 milijarde EUR dodeljenih infrastrukturi za izobraževanje in 555 milijonov EUR infrastrukturi za otroško varstvo, kar bo pomagalo zlasti mladim materam pri povratku na trg dela.

Vendar imajo države članice konec leta 2011 še vedno 30 milijard EUR v programih ESS, ki še niso bile dodeljene konkretnim dejavnostim. Poleg tega prizadevanja za zmanjšanje brezposelnosti mladih pogosto ne ustrezajo resnosti težave. Poleg hitrejšega izvajanja, ki bo

¹⁵ Letni pregled rasti za leto 2012, COM(2011) 815, 23.11.2011.

prispevalo k zmanjšanju brezposelnosti mladih, je treba uvesti nove pristope, na primer s podpiranjem udeležbe mladih v programih vajeništva/pripravnštva ali spodbujanjem podjetništva med mladimi, tudi v socialnem gospodarstvu. Več kot polovica vseh držav članic ima stopnje brezposelnosti mladih slabše od povprečja EU¹⁶. Čeprav ni mogoče dokazati nobenega vzročnega razmerja, razpoložljivi podatki kažejo, da v več državah članicah z najvišjimi stopnjami brezposelnosti mladih programi ESS niso zadovoljivo ciljno usmerjeni na mlade. Na primer, junija 2010 so bile stopnje brezposelnosti mladih v Grčiji, Italiji in Litvi 32 %, 27 % in 36 %, hkrati pa so mladi v teh državah članicah predstavljali samo 11 %, 15 % in 14 % upravičencev ESS.

Pospešitev izvajanja bo pomagala izboljšati zaposlovanje mladih v državah članicah z najslabšimi rezultati z vidika črpanja sredstev in visokih stopenj brezposelnosti mladih (Bolgarija, Grčija in Romunija).

Države članice z nadpovprečnimi stopnjami brezposelnosti mladih in povprečnimi stopnjami črpanja sredstev ESS¹⁷ (Ciper, Italija, Poljska, Švedska in Slovaška) se morajo osredotočiti na svoje specifične težave bodisi pri izvajanju (Italija) ali prilagajanju ukrepov ESS posebnim potrebam, kot so usklajevanje spretnosti ali spodbude za delodajalce in boljši dostop do posojil za ustanovitev podjetja za mlade (Poljska).

V državah članicah, kjer stopnje črpanja sredstev ESS presegajo 40 %, stopnje brezposelnosti mladih pa so nad povprečjem EU, je mogoče povečati udeležbo mladih v programih ESS in se osredotočiti na posebne ukrepe za mlade (Estonija, Španija, Litva in Latvija).

Z osredotočanjem na ukrepe za mlade in pospešitvijo izvajanja se lahko prispeva k hitremu izboljšanju brezposelnosti mladih. Večina opredeljenih držav (Bolgarija, Estonija, Grčija, Španija, Irska, Latvija, Romunija, Švedska, Slovaška in Združeno kraljestvo) je opredelila osipnike iz sistemov izobraževanja in usposabljanja kot eno glavnih skupin brezposelnih mladih ter kot pomembno ciljno skupino za izboljšanje razmer na področju brezposelnosti mladih.

Komisija bo podprla boljše izvajanje ESS na področju vajeništva/pripravnštva in podjetništva, vključno s socialnim podjetništvom, s pomočjo tehnične pomoči ESS za razvoj in izmenjavo dobrih praks.

3.2. Inovativni pristopi za pomoč pri prehodu iz šole v zaposlitev

Učenje na delovnem mestu je temeljno pri omogočanju lažjega prehoda iz šole v zaposlitev za mlade ter vzpostavljanju usposobljene delovne sile za prihodnost. V preteklih letih se je med javnimi organi, socialnimi partnerji in podjetniškim sektorjem vzpostavilo široko soglasje, da je treba poklicno izobraževanje in usposabljanje zagotavljati s kombinacijo teorije in prakse (tako imenovano „vajeniško“, „dvojno“ ali „dvtirno“ učenje).

Kljub splošnemu soglasju se **take priložnosti za usposabljanje v EU neenakomerno razvite**. EU je okviru sodelovanja na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, tako imenovanega kopenhavnskega procesa, vzpostavila zahteven delovni program za države

¹⁶ Bolgarija, Ciper, Estonija, Grčija, Španija, Francija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Poljska, Portugalska, Romunija, Švedska, Slovaška in Združeno kraljestvo.

¹⁷ Na podlagi podatkov držav članic o nacionalni ravni plačil ESS glede na skupno dodeljena sredstva konec tretjega četrtletja leta 2011.

članice in socialne partnerje za obravnavo ključnih vprašanj, kot sta kakovost in financiranje poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Program EU Leonardo da Vinci že financira praktične projekte na tem področju. Pobude segajo od individualnega delovnega usposabljanja v tujini do obsežnega nadnacionalnega sodelovanja.

Vendar so **potrebna dodatna prizadevanja** v državah članicah na nacionalni in regionalni ravni, da se okrepi zagotavljanje dvotirnega učenja v skladu s potrebami trga dela. Potrebna je **močnejša zavzetost podjetij in javnega sektorja** za izboljšanje možnosti mladih za delo in usposabljanje, na primer v okviru strategij družbene odgovornosti gospodarskih družb. Pri tem so lahko za zgled strateška partnerstva med različnimi zainteresiranimi stranmi.

Študenti in mladi diplomanti lahko dobijo prve delovne izkušnje s pomočjo **pripravnštva**. Povečevanje ponudb za učenje na delovnem mestu pa mora biti usklajeno z jasno zavezanostjo pogojem, v okviru katerih tako učenje poteka. Komisija bo leta 2012 predstavila okvir za zagotavljanje kakovosti pri izvajanju visokokakovostnih pripravništev in udeležbi v njih, vključno s panoramo EU o pripravništvih z večjo preglednostjo glede pogojev za pripravnike v EU.

Države članice in akterji trga dela bi lahko storili več za uresničevanje **jamstva za mlade**, ki naj bi zagotovilo, da so mladi v štirih mesecih po zaključku šolanja zaposleni, se izobražujejo ali (ponovno) usposabljujejo, zlasti za osipnike iz sistemov izobraževanja in usposabljanja ter ostale ranljive skupine mladih. Komisija bo na zahtevo Evropskega parlamenta leta 2012 začela pripravljati ukrep za „aktivacijske ukrepe za mlade – izvajanje pobude Mladi in mobilnost“ s poudarkom na jamstvu za mlade in proračunom v višini 4 milijone EUR. Izkušnje s tem ukrepom so lahko navdih za programe, ki bodo izvedeni s pomočjo ESS.

3.3. Podpiranje mobilnosti mladih na trgu dela

Erasmus je vodilni program EU za izobraževanje in usposabljanje, ki 250 000 študentom na leto omogoča študij in delo v tujini. Poleg tega financira sodelovanje med visokošolskimi ustanovami v Evropi. Program ne podpira samo študentov, temveč tudi profesorje in osebje iz podjetij, ki želijo poučevati v tujini, ter omogoča usposabljanje za univerzitetno osebje. Komisija bo **s pomočjo uspeha teh programov mobilnosti dodatno spodbudila mobilnost in učinkovitost na trgu dela**.

Za zmanjšanje neskladij med prostimi delovnimi mesti in iskalci zaposlitve Komisija ob podpori Evropskega parlamenta uvaja **ciljno usmerjen program mobilnosti** za pomoč mladim pri iskanju zaposlitve v drugi državi članici EU in podjetjem pri zaposlovanju na deficitarna delovna mesta. Komisija bo s pripravljanim ukrepom „Tvoja prva zaposlitev EURES“ podprla mlade in delodajalce (zlasti MSP) pri krepitvi nadnacionalnega zaposlovanja in posredovanja delovnih mest.

Vprašanje brezposelnosti mladih se lahko rešuje tudi z neformalnim učenjem. V ta namen bo **v zadnjih dveh letih sedanjega programa Mladi v akciji okrepljena evropska prostovoljna služba**. Namen je zagotoviti prostovoljstvo za vsaj 10 000 mladih. Z izkušnjami iz druge države članice lahko mladi pridobijo pomembne spretnosti in lažje vstopajo na trg dela. Komisija hkrati vzpostavlja **Evropsko prostovoljsko enoto za humanitarne pomoč**, ki bo mladim Evropejcem omogočila nove priložnosti.

Ukrep „Erasmus za podjetnike“ spodbuja mobilnost podjetnikov s čezmejnimi izmenjavami izkušenj, pri čemer razvijajoči se in novi podjetniki dobijo možnost učenja pri izkušenih

podjetnikih gostiteljih iz drugih držav članic. Podjetniki gostitelji dobijo v zameno svež pogled na lastno podjetje in nove poslovne stike v tujini. Od začetka programa se je k sodelovanju prijavilo več kot 4 200 podjetnikov, sprejetih pa je bilo približno 86 % vlog. Do zdaj je bilo vzpostavljenih 850 izmenjav.

4. NASLEDNJI KORAKI

Komisija bo v naslednjih tednih v okviru priprav na evropski semester gospodarskega upravljanja 2012 razpravljala o gospodarskih in socialnih razmerah s posamezno državo članico. Skupaj z zadevnimi sestavi Sveta in Evropskega parlamenta si bo prizadevala za hitro vzpostavitev elementov pobude Priložnosti za mlade, kot je opisano v spodnjem okviru.

Komisija se bo povezala z evropskimi socialnimi partnerji, da zagotovi njihovo dejavno in konkretno udeležbo v tej pobudi, ter si prizadevala za podporo in prispevek vseh zainteresiranih strani.

Nova pobuda Priložnosti za mlade

Uporaba sredstev ESS za podporo razvoju spretnosti in prehodom iz šole v zaposlitev

- *Več držav članic bi lahko v večji meri uporabljalo razpoložljiva sredstva EU, vključno s spremembo načrtovanja in pospešitvijo izvajanja, da se ustvarijo obsežnejši podporni programi za mlade s poudarkom na preprečevanju osipa in krepitvi zaposljivosti. To je že zlasti pomembno za države članice z visokimi stopnjami brezposelnosti in prikrajšanosti mladih. Komisija je pripravljena delati skupaj z državami članicami pri uporabi hitrih postopkov za spremembo operativnih programov ter zagotavljati tehnično pomoč EU in hitro povračilo neporabljenega denarja.*
- *Komisija bo uporabila 1,3 milijona EUR tehnične pomoči ESS za podporo pri uvajanju programov vajeništva v okviru ESS, nadaljnje 3 milijone EUR tehnične pomoči ESS pa bo med drugim namenila vzpostavljanju podpornih programov za mlade ustanovitelje podjetij in socialne podjetnike.*
- *Komisija bo državam članicam pomagala določiti ukrepe za mlade pri pripravah njihovih programov za naslednje obdobje ESS.*

Podpiranje prehoda iz izobraževanja v zaposlitev

- *Države članice si morajo v sodelovanju s socialnimi partnerji prizadevati za znatno povečanje ponudbe vajeništev v EU in zagotoviti, da za mlade pomenijo konkretne priložnosti za posebno usposabljanje na delovnem mestu in pridobitev delovnih izkušenj, ki jim bodo omogočile stabilnejše oblike zaposlitve. Povečanje za vsaj 10 % v EU do konca leta 2013 bi skupaj omogočilo 370 000 novih vajeniških mest¹⁸.*
- *Socialni partnerji morajo (po potrebi skupaj z organi držav članic) preučiti, na kakšen način lahko najbolje dosežejo specifični cilj „spodbujanja številčnejših in kakovostnejših pogodb za vajeništvo in pripravništvo“ v okviru svojih samostojnih sporazumov o „vključujočih trgih dela“ (2010).*
- *Komisija bo znatno okrepila podporo za učno mobilnost študentov v visokem šolstvu in poklicnem usposabljanju. Z osredotočanjem sredstev kolikor je mogoče na prakso v podjetjih bi bilo na voljo dodatnih 30 % mest, s ciljem vsaj 130 000 praks v okviru programov Erasmus in Leonardo da Vinci leta 2012.*
- *Komisija bo na začetku leta 2012 začela kampanjo, ki se bo s sredstvi v višini 1,5 milijona EUR osredotočila na podjetja, njen cilj pa bo povečevanje osveščenosti podjetij o praksah Erasmus in Leonardo da Vinci ter spodbuditev morebitnih podjetij gostiteljev k sprejetju evropskih pripravnikov.*

¹⁸ Komisija bo v začetku leta 2012 predstavila izčrpno študijo o ponudbi vajeništev v EU. V EU trenutno v vajeniškem poklicnem usposabljanju sodeluje okoli 40 % dijakov višjega sekundarnega izobraževanja. Vendar jih manj kot polovica sodeluje v dvotirnem usposabljanju, ki združuje teorijo in delovno prakso.

- *Komisija bo leta 2012 predstavila okvir za zagotavljanje kakovosti pri izvajanju visoko kakovostnih pripravništev in udeležbi v njih, vključno s panoramo EU o pripravništvih z večjo preglednostjo glede pogojev za pripravnike v EU.*
- *Države članice in akterji trga dela morajo storiti več za uresničevanje jamstva za mlade, ki naj bi zagotovilo, da so mladi v štirih mesecih po zaključku šolanja zaposleni, se izobražujejo ali ponovno) usposabljujejo, zlasti za osipnike iz sistemov izobraževanja in usposabljanja ter ostale ranljive skupine mladih. Komisija bo leta 2012 začela pripravljati ukrep za „aktivacijske ukrepe za mlade – izvajanje pobude Mladi in mobilnost“ s poudarkom na jamstvih za mlade in proračunom v višini 4 milijone EUR.*
- *Komisija bo znaten delež proračunskih sredstev v višini 6 milijonov EUR namenila socialnim inovacijam v okviru inovativnih projektov, ki se osredotočajo na mlade v prikrajšanih okoliščinah in na prikrajšanih območjih.*
- *Proračunska sredstva za evropsko prostovoljno službo bodo okrepljena, s čimer se bo leta 2012 zagotovilo vsaj 10 000 mest za prostovoljstvo.*

Podpora mobilnosti na trgu dela

- *EURES, evropski portal za zaposlitveno mobilnost, trenutno objavlja več kot 1,2 milijona prostih delovnih mest in 700 000 življenjepisov. Države članice morajo v letu 2012 uvesti posebne službe za zaposlovanje EURES in podporne ukrepe za zagotovitev, da se vsaj 100 000 mladih uspešno zaposli na ta delovna mesta EURES, s čimer se bo portal pospešeno uporabljal.*
- *Z začetkom leta 2012 bo program „Tvoja prva zaposlitev EURES“, ki ga je Komisija začela leta 2011, neposredno finančno pomagal približno 5 000 mladim pri zaposlovanju na prosta delovna mesta v drugih državah članicah v obdobju 2012–2013. To bo služilo kot zgled za prihodnji razvoj programa in povečevanje števila posredovanih delovnih mest.*
- *Erasmus za podjetnike naj bi v letu 2012 zagotovil financiranje za okoli 600 dodatnih izmenjav.*

Okrepljeno izvajanje politik v okviru evropskega semestra

- *Komisija bo izvedla dodatno oceno in analizo ukrepov držav članic za boj proti brezposelnosti mladih in bo o tem poročala na neuradnem zasedanju Sveta ministrov za zaposlovanje in socialne zadeve aprila 2012.*
- *Komisija poziva države članice k razpravi o potrebnih prilagoditvah njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja v okviru novega strateškega okvira za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja („ET 2020“).*
- *Komisija bo državam članicam zagotovila podrobnejša navodila glede ukrepov za boj proti brezposelnosti med dvostranskimi stiki za pripravo nacionalnih programov reform leta 2012.*

- *Komisija bo področje mladih obravnavala v okviru priporočil za posamezno državo članico maja 2012.*